

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI POSWIĘCONY
 === SPŁAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO. ===

Prenumerata wysłała Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 k. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów. Zagrańca, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 60.

Ceny ogłoszeń Za wiersz jednospaltowy lub jego miejsce: przed tekstem k. 40, na 2 i 3 kol. po k. 25, na 4 ko' po k. 15. Drobne ogłoszenia po k. 3, za wiersz. Najtańsze ogłoszenia kop. 20. Ogłoszenie treści matrymonialnej o 50% drożej.

PRENUMERATE I OGŁOSZENIA przyjmują księgarnie, kanczary i biura ogłoszeń w Częstochowie, Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA Częstochowa, II-ga Aleja № 38—Telefon № 50.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesatów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 8—10 wieczorem. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Fille: w Zawierciu w księgarni p. Z. Hubickiej i w Rakowie u p. A.

Cena pojedynczego numeru kop. 3.

2-ga Aleja № 38. — Tel. № 497.
TEATR „URANJA”

Program: od wtorku 8 do Piątku 11 kwietnia 1913 roku (włącznie)

Nocne Cienie

Barczo ciekawy dramat w 4-ch częściach. Niebywałe przygody Zacięta walka szajki opryszków ze sprawiedliwością.
Dziennik Gaumont'a—Nieszoność dziewczynka (kom.)

Dział Kabaretowy
 Wykonają p. p. **Mohawsko i Truszyński**
NA SCENIE
 pod Artystycznym Kierunkiem **Stokowskiego.**
„Oświadczyń”
 1-art sceniczny Antoniego Czechowa

II-ga Aleja № 43. **TEATR „ODEON” KRZEMIŃSKIEGO** Najstarszy w Królestwie Telefon № 4—77.
 Program: od środy 9 do piątku 11 Kwietnia 1913 roku (włącznie)

SĘPY SALONOWE

Sensacyjny dramat współczesny w 3 części. w wyk. art. Kopenhagskich—Czes. i s. AWANTURNIKA. II-GA DWA REZYSTACY I II-GA WALKI NA BIEŻĄCEJ —

(Znakomita farsa w wykonaniu artystów Warszawskich A. Fertnerem na czele ciesząca się niezwykłym powodzeniem w Warszawie.)
Antek kombinator **Dziennik Pathé № 209 b.** Ilustracja chwili bieżącej.—
NA SCENIE **Juljusz Cezar** Znakomita parodia w 1 ak. Rzecz współczesna Kostjumy rzymskie.
 W FOTOPLASTYKONIE Wycieczka na Litwę.—

II-ga Aleja № 19. **TEATR PARYSKI** Kinematograf Telefon 334.
 Program: od wtorku 8-go do piątku 11-go kwietnia 1913 roku (włącznie).
 w Czeskiej Szwajcarii (z nat.)—Ogłupiały fauwalta (b. kom.)
Tajemnica Twierdzy
 Wybitny dramat w 2 części odegrany znakomitymi artystami w Kopenhadze
Nad program: Don Juan na wsi (komedia)
 Na scenie pod artystycznym kierunkiem **Fr. Stróżewskiego.**
Skalmierzanki Znakomita opera kamieszna w I-ym akcie Kamińskiego
Notes: Z powodu wynajęcia sali teatru w dni 8, 9 i 11 Kwietnia t. j. we wtorek, środek i piątek program kinematograficzny wraz z Aktówką trwać będzie od godz. 5 po poł. do 8 wieczorem, w Czwartek 10-go bez przerwy od 3—11 wiecz.

Spirytus denaturowany do palenia mocy 92°
 w cenie 1/1, wiadra 50 kop.
 poleca skład win
K. Krakowiecki
 dawniej Rektyfikacja Warszawska
II-ga Aleja № 24 tel. 2-33
SKLEP WIEJSKI
 II-ga Aleja № 33.
 Poleca—masło wyborowe — sery — nowalje — paszteciki — paszteciki — różne galarety. — Chleb wiejski w małych bochenkach kasupie kwaszoną 100 pudów.

KALENDARZYK
 Dnia 10 kwietnia — Jutra Leczna
 Wschód 6—17 Zachód 6—31 Dniś 15—30 Przyszło 6—08
 1500 r. Piotr zanku królewskiego w Krakowie
 1818 r. Ukaz o połączeniu były wódcian
 1881 r. Generał Józef Dwernicki przeprowadził się przez Bug w kierunku na Włochy
 1864 r. Ostatni rocznik Rządu Narodowego R. Traugott został wzięty w Warszawie.
 A kto chce związać wierzchołki drzew musi go naczytać nacytka więc roczny wesoła z wieża op.
 Adam Mickiewicz.

Ważny czynnik wychowawczy.
 Włosna... Nadszedł czas, w którym dżajtwa zaczęły obcować z przyrodą, oddając się umiędli klerowanym ćwiczeniom fizycznym, albo dowolnemu ruchowi na świeżym powietrzu.
 Czas to odpowiedni do zastanowienia się nad poruszeniem przez dr. Tadeusza Jaroszyńskiego z Berlina kwestią wpływu, jaki wywiera na charakter dziecka, wychowanie fizyczne.
 „Jakto? kształcenie sił fizycznych może mieć łączność z wyrobieniem charakteru?”—zapyta kto może.
 Odpowiedź na pytanie powyższe, to rzut oka w książkę psychologii ćwiczeń fizycznych.
 Kształcenie umysłu nie zasadza się na pewnej liczbie wiadomości mniej, lub więcej pożytecznych, ale przeważnie na racjonalnym przygotowaniu umysłu do samodzielnego w przyszłości objęcia róż-

nych gałęzi wiedzy; wychowanie szkolne nie posiada rzeczywistej wartości o ile nie spełnia głównego swojego zadania, jakim jest przygotowanie młodego pokolenia do uczciwego spełnienia swych przyszłych obowiązków względem społeczeństwa.
 Wychowanie szkolne, tak jak i domowe, powinno mieć na celu urabianie charakteru, wzmacnianie go na przyszłe trudy walki i zwycięstwa.
 Ten sam cel ma umiędlące prowadzone wychowanie fizyczne.
 Pozornie, wydać się to może rzeczą dziwną.
 Ale to tylko pozornie.
 Wnikawszy w psychologię większość rozważa kierowanych ćwiczeń fizycznych, dochodzimy do wniosku, że gimnastyka np. nietylko wpływa na wyrobienie sił i zręczności, na prawidłowy rozwój płuc, ułatwianie krążenia krwi i przemiany materii, nietylko, że daje organizmowi pewną odporność na njemne chorobotwórcze czynniki, ale utrzymuje w silnym napięciu niektóre władze intelektualne, rozwija rzekłość umysłu, ducha, szybkość orientacji, odwagę.
 Dr. Tadeusz Jaroszyński w pracy swej „Przyczynki do psychologii gimnastyki” zwraca uwagę na myśl i uczucia chłopca, który ma wykonać skok do zimnej wody, dziecko waha się, ocłaga—doznaje uczucia lęku niepewności...
 Potym zastawia się, że kolezdy patrzy, że wzięty go mogą za bojaźliwego dziełaka, kłedy on przecież jest już chłopcem, który powinien coś umieć... na coś się odważyć!
 Myśl przeciehałą z błyskawiczną szybkością—następuje decyzja:
 „Trzeba być mężnymi!”
 Chłoptec skacze.
 I oto po chwili dziwi się sam sobie, że niegł początkowo słabości, obawom.
 „Doświadcza radości na myśli, że i on przecież coś potrafi, że i on jest zdolny do tego co inni, uzwęgnął w sobie cechę pewności siebie, która dotąd była w nim upłona”—pisze dr. Jaroszyński, zwracając uwagę na fakt, że chłopiec po jednym odanym występie, nabiera śmiałości, odwagi, swobody w

wykonywaniu ćwiczeń, bo przewycięzył samego siebie, duch jego w harmoniji z ciałem, zdobył się na zwalczenie przeszkody, na mały „czyn”!
 W ćwiczeniach gimnastycznych nie można poruszać się beznymnie: tu duch i ciałno jest narówni z ciałem.
 I to stanowi zaletę umiędlite prowadzonej gimnastyki.
 Charakter,—to „zasada kierownicza” w życiu—uczuciowa strona naszego „ja” duchowego.
 Wartość charakteru zależy od wrodzonych i nabytych uczuć altruistycznych, owych pobudek do życia społecznego.
 Ale pragnąc podnieć to uczynić zasałą życiem kierującą, pamięta należy o połączeniu ich z naszym mechanizmem nerwowym, wprowadzającym w czyn zamiary.
 „Strona psychofizjologiczna ustroju duchowego, zwana temperamentem—twierdzi dr. Jaroszyński—zależy od sprawności naszego systemu nerwowego od sposobu jego reagowania na podniecia zewnętrzne.”
 To też pewne uosposobienia, odcienie charakteru tak bardzo nieraz zależne od wpływów zewnętrznych, dzięki ćwiczeniom systemu nerwowego, ulegają pożądanym zmianom.
 Ćwiczenia fizyczne są ćwiczeniami woli, odwagi, wytrzymałości, na wyrabianie której zwracano już w Sparcie przy wychowaniu młodzieży baczną uwagę.
 Gimnastyka, umiędlite kierowany ruch na świeżym powietrzu, ożywia powolnie apatyczne dzieci, budzi naturalną wesołość i rzekłość.
 U osobników nerwowych wyrabia cierpliwość, łagodni zbytnią wrażliwość na podniecia zewnętrzne.
 Sprawę ważności gimnastyki dla kobiet, poruszał niedawno w jednym z pism niemieckich lekarz chorób kobiecych dr. Skeue.
 Twierdzi on, że przynajmniej dwietrzele kobiet, zasięających porady lekarskiej, mogłoby tego uniknąć, gdyby w poronku życia oddawały się racjonalnej gimnastyce.
 Wielka ilość chorób kobiecych ma

źródło w słabym rozwoju fizycznym—pisze dr. Skeue.—Ograniczenie ruchu powoduje wyczerpanie lub osłabienie układu nerwowego, to też świat lekarski szczególną uwagę przywiązuje do ćwiczeń fizycznych młodzieży w okresie rośnięcia, rozwijania się. Wychowawcy i poważnie myślący rodzice w kulturalnych krajach Europy całej, doszli już dzisiaj do przekonania, że umiędlite kierowane ćwiczenia fizyczne nietylko wpływają dodatnio na stan zdrowia młodego pokolenia, ale rozwijają jego uczucia moralne, społeczne, oddziałują na temperament i charakter.
 U nas jeszcze na ten ważny czynnik wychowawczy zbyt mało zwraca się uwagi.
Zofia Kęszowska.

Austro-Węgry i Sazonow.
 (Korespondencja własna „Gońca Czyst.”)
 Wiedeń 9 kwietnia.
 Wiadomość o oświadczeniach pana ministra Sazonowa na cdubytej u niego herbie publiczonej w sprawie przynależności miasta Skutari do przyszłego państwa Albańskiego, nadeszła do Wiednia w ciągu niedzieli.
 Pentewał w poniedziałek rano wychodzą w Wiedniu pisma specjalnego typu, tak zwane pisma poniedziałkowe, których tekst jest drukowanym w sobotę z wyjątkiem depeszy i ostatnich wiadomości lokalnych, przeto w owej prasie wrazenie oświadczeń pana Sazonowa nie odbiło się tak, jak powinno się odbić. Ale nawet i w tych trudnych warunkach technicznych prasa poniedziałkowa wiedeńska zdołała zaryzykować, iż oświadczenia pana ministra Sazonowa posiadają wielkie znaczenie polityczne.
 Obecnie największe trudności, które dzieliły politykę Rosji od polityki Austro-Węgier znikły z porządku dziennego. Austro-Węgry zdołały przeprowadzić swoje żądania zasadnicze tak, iż zawarcie kompromisu w innych sprawach będzie już bardzo łatwym. Wobec tego oświadczenia rosyjskiego ministra spraw zagranicznych wszelkie dal-

Pierwszorządny, Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukatorski
KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI
 Szczęsowska Aleja III-cia dom przy ul. Egz. od r. 187. Telef. 260
 Fabryka posadzki cementowej na chodniki stożki marmurowe oraz wszelkich wyrobów i ozdób. Ceny Najprzystępniejsze.

**Biuro Techniczno-
Handlowe**

Dąbrowski i Wiśniewski

Cerkiewna № 11, Telefon № 385
Poleca: ze składu, pasy skórzane chromowe i z szerokości wielobładziej Liny drucziane Liny i szpagat „Manilla”.

DENTYSTA
Roman FILIPOWICZ
CHRYZOSTYANIN
II-ga Aleja № 24.
Przyjmuje od 9-11 i od 3-7 po pol.

Uprzejmie prosimy Szanownych prenumeratorów o łaskawe wpłacenie zaległej prenumeraty oraz odnowienie na kwartał drugi.

A. DĘBICKI

Geometra przysięgły

Teatralna 23 m. 14 parter telef. 602
Wykonuje wszelkie roboty Mier-
nicze

Dr. Z. Bem

Powrócił na stałe

Przyjmuje chorych jak dawniej od 8-9 rano i od 3-5 p. p.
Choroby wewnętrzne weneryczne i dzieci
Aleja III-cia № 53, telefon 579.

Częstochowskie kaucjonowane

Biuro komisowe

S. Bzowski i J. Dreszer

II Aleja Nr. 33, telefon Nr. 179.

Poszukuje sumy na dobre hipoteki miejskie i wiejskie.

Sprzedaż 1) folwark 30 morgowy z zabudowaniami, 6 morgów lasu i cegielnia z zabudowaniami, półtory wiorsty od st. Malogonec niedrogo.

2) 17 mórg ziemi grubej pokład gliny na ogród przemysłowy lub cegielnie.

3) różne place i domy buchalterów, kasjerów magazynierów pisarzy rzadców i ogrodników

Poleca

„ POKOST „

C. Ch. Szmidta w Rydze

oraz wszelkiego rodzaju

Farby i Gips

Poleca: Skład Materiałów Apteicznych i Farb „

WACŁAWA ORŁA

w Częstochowie, III Aleja 46.

KURSA

stenografii i pisania na maszynach J. Sekulowicza w Warszawie, Marszałkowska 74 ucząca zamiejscowych listownie biegle stenografować. Prospekty darmo. Po ukończeniu eweladctwa.

Nowootworzony chrześcijański magazyn mod, poleca kapelusze naj-
świetniejszych fasonów.

KLARA DREGIER

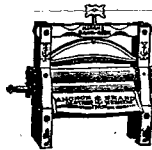
3-a Aleja № 55.

Kaucjonowane

Biuro Nauczycielskie

A. Luchtówny

w Częstochowie III-a Aleja 55
Poleca: Nauczycieli, nauczycielki, ochroniarce, freblanki, gospodynie, bony, niemki, francuski, sprowadza na zamówienie.

WYŻYMACZKI

Madame Sans Gène.

ŻELAZKA do prasowania

i **kuchenki spirytusowe**

Kuchenki naftowe „Primus“ oryginalne i Szwedzkie wagi sprężynowe **Saltersa**.

MASZYNY DO SIEKANIA MIĘSA

Naczynia i przybory kuchenne.

Maszyny do lodów. Polecają

Krzysztof Brun i Syn w Warszawie,
plac Teatralny

skład towarów żelaznych i narzędzi

Sprzedaż hurtowa i detaliczna.

MAGAZYN MÓD

ORAZ PRACOWNIA SUKIEŃ DAMSKICH

FELICJI SZAREK

w Częstochowie, II Aleja № 23 w podwórzu

Niniejszym zawiadamia, iż otrzymał świeży wybór kapeluszy wiosennych i letnich,

Ceny najprzystępniejsze.

Dla dzieci; matek rekonwalescentów osób nerwowych i starców. Fosmoza zapewnia prawidłowy rozwój krwi kości mięśni. Niezbędny pokarm dla dzieci w okresie zębokawania i rośnięcia.

Liczne opinie P.p. Lekarzy i Ordynatorów szpitali dołączają się do każdego pudełka. Dostać wszędzie
Cena pudełka rubli 1.

Thiotymina

Apteczka J. Humblet (w Noworadomska, gub. Piotrkowska) Zaw. prasa Urząd Lekar. Piotrk. m. № 6818.

Zalecany przez p. p. Lekarzy z niezawodnym skutkiem jako środek znakomity w przy padkach chorób dróg oddechowych jak: katar krtań, katar oskrzeli, katar tętnic, kaszel, Pobudza łaknienie, wzmacnia organy trawienia, a tem samem przy czynia się do ogólnego polepszenia stanu chorego.

Sposób użycia przy każdym flakonie. Żądać we wszystkich aptekach i składach aptecznych. 0921-52

Pierwszorządna Chrześcijańska pracownia gorsetów

„ JÓZEFY „

Nagrodzona medalem

Częstochowa III Aleja № 48 (róg Szkolnej № 1)
Poleca wielki wybór gorsetów od 2 rb. Gorsety kroy, paryskich i wiedeńskich, higieniczne i do wyrobienia figury, wszelki do prostego trzymania, białonozsze, pasy i t. d. Pranie reperacja i przerabianie.

CENY UMIARKOWANE. 270

Tamże potrzebne panzy do nauki.

Pracownia damskich kapeluszy

„ JADWIGA „

przy Stow. Spół. Dzwignia Aleja II 37
Po powrocie z zagranicy poleca na sezon bieżący duży wybór damskich kapeluszy od najskromniejszych do najstrojniejszych z pełną gwarancją. Tudzież przyjmują się stare kapelusze do przefasonowania.

KEFIR czysty, z żelazem lub z popępną Najlepszy, sjątszozy, naturalny odżywczy środek wyrabia apteka A. Włostńskiego pod Jasną Górą lub też może być dostawiany do mieszkań. Można dostać też w Mleczarni Ziemiańskiej II-ga Aleja № 32.

W każdym oazie do wynajęcia 1 lub 2 pokoje frontowe Dojazd 17 m. 3.

RESTAURACJA

Wacława Swiderskiego

Pod teatrem Aleja II № 19, Telefon 132.

Ma zaszczyt zawiadomić Szanownych Gości iż z dniem 1 Kwietnia rozpoczęła koncertować znakomita polska kapela pod dyrekcją znanego skrypka solisty Stanisława Głuchowieckiego. Początek o godz. 8 w.

Apteka A. GAWĘDZKIEGO

dawniej A. Drogosza

w Częstochowie II-ga Aleja 26.

Poleca: Święty Detryt i Linfę. Wody naturalne świętego czerpania, oraz wszelkie lekarstwa specjalne krajowe i zagraniczne.

FABRYKA

tkanin metalowych i wyrobów druczianych **PIOTRA KUJAWSKIEGO**

alica Wieluńska № 16.
Poleca: siatki do wszelkich fabryk ogrodnictwa do parków ogrodów i zwierzęcych wszelkie siatki do odlewów gospodarstwa i Aptek i Gazy do mydła.
Ceny przystępne.

EGZAMINY

w 7 klaszkoie Komercyjnej K. Andrzejczaka w Częstochowie III Aleja Nr. 60 trwają w dalszym ciągu na rok zaś szkolny przyszły rozpoczę się 1/10 Maja b. r. Podania przyjmują codziennie Kancelarja od 9-tej do 3-ej po pol.

Kalendarz Częstochowski na rok 1913, Stanisława Rumszowicza p. Adwokata Przysięgłego jest do nabycia w drukarni F. D. Wilkoszewskego II-ga Aleja № 38.

Wyższa Szkoła Kroju pod osobistym kierunkiem mistrzy ni cechu warszawskiego i laureatki paryskiej akademii nagrodzonej złotym dyplomem w akademii krawców **H. GNIEWKOWSKIEJ,** oraz pierwszorządnej pracownia ubiorów Dojazd № 5 i pietro front

Plac LETNISKO

przy ulicy Jasnej sprzedam po 2 rb. 40 k. Wiadomość w redakcji.

Słuszarze potrzebni do fabryki „CLIMAX“ na roboty sznitowe Częstochowa ul. Warszawska Nr. 19. 72-

Do sprzedania piękne kwiatowe hijacenty, tulipany, lilje aralie i inne kwiaty, oras sala ta do jedzenia i ozdoby. Wzrostki także potrzebni uczniowie do ogrodnictwa **Zakład Ogrodnictwa Humbertowska 10, Tel. 19**

Sklep spożywczy do sprzedania z powodu wyjazdu **Fabryczna Nr. 11. 66-**

Różne mieszkanie z wygodami zaraz do wynajęcia. Fabryczna 8 dom Borkowskiego. 57-

Ogród wspaniało-owocowy zaraz do wynajęcia Duża 21 Bergier. 51-

Nuty w wielkim wyborze Poleca księgarnia M. Lipskiej. 6319-

Magiel nowego systemu sprzedawanie ul. Krakowska Nr. 3. 63-

Sklep spożywczo-dystrybucyjny dobrze prosperujący i do sprzedania Wiadomość w Adm. Gońca. 53

Pozzukuje się dwóch współników do dzierżawy polowania wiadomość Rudniki Rędziny Richter. 33-

4,000 - 3,000 potrzebne zaraz na pierwszy numer hipoteki wiadomość w Adm. Gońca. 77

„Potrzebny” młody słuchający do apteki pod Jasną Górą. 0331

„Potrzebny” różny meble z doskonałymi wykładziami Teatralna 14 f, m. 8.

Wypożyczeń zaraz 3000 rb. na 1 numer hipoteki. Oferty w Administracji „Gońca”.

Zgubiono weseł Emilji Bitter rb. 60 gdzie znalazły bezwartościowy. Proszę zwrócić ul. Krakowska dom Małka.

Lićwki terakotowe, płytki terakotowe glazurowane oraz na podkładzie kaolinowym

POSADZKI TERRAKOTOWE (stałe na składzie)

ZDZISŁAW RYLSKI Częstochowa, Aleja II 20 Telefon 93.

Redaktor i Wydawca **F. D. WILKOSZEWSKI**

Kierownik Literacki **F. J. GALINSKI**

Druk **F. D. WILKOSZEWSKIEGO** w Częstochowie.